

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е
№ 19
гр. София, 14 февруари 2018 г.

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в закрито съдебно заседание на дванадесети февруари, 2018 г., в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ЧЛЕНОВЕ: ЕЛЕНА АВДЕВА
ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА

С участието на прокурора от ВКП ДОЛАПЧИЕВ
Разгледа докладваното от съдия СТАМБОЛОВА К.Н.Ч.Д. 140/18 г.
И за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.44, ал.1 НПК.

С определение №14/31.01.18 г., постановено от 3 състав на Апелативния специализиран наказателен съд /АСпНС/ по В.Н.Ч.Д.34/18 г., е прекратено въззивното производство по делото и е повдигнат спор за подсъдност, решим от ВКС на РБ в процедура по чл.44, ал.1 НПК.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура дава становище за необходимост от изпращане на делото по подсъдност на АС-София /САС/.

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, като провери данните по делото и взе предвид становището на прокурора, намери за установено следното:

За да се произнесе по повдигнатия спор за подсъдност, настоящата инстанция преди всичко следва да посочи процесуалното развитие на процесното производство, промяната на процесуалното законодателство в хода на същото и заетите в тази връзка позиции на съдилищата.

И така, на 03.10.17 г.в СГС е постъпило искане от прокурор от СГП за вземане на мерки за обезпечаване на глоба и конфискация по чл.72, ал.1 НПК, спрямо обвиняемия Ж. Ив. М., във връзка с няколко обвинения за извършени от него престъпления, едно от които е по чл.294, ал.1 вр.чл.18, ал.1 вр.чл.26, ал.1 НК. С определение № 4323/04.10.17 г., постановено по образуваното по искането Н.Ч.Д. 4605/17 г., СГС, НО, 5 състав е допуснал съответно обезпечение.

Това произнасяне е атакувано от защитника на обвиняемия с частна жалба, депозирана на 18.10.17 г.в СГС. В тази връзка на 01.12.17 г.в АС-София /САС/ е образувано В.Н.Ч.Д.1468/17 г. С определение №585/05.12.17 г., постановено от САС, НО, 8 състав, съдебното производство е прекратено и делото е върнато за изпълнение на съответни указания на СГС.

Сетне, на 18.01.18 г.е образувано В.Н.Ч.Д.78/18 г. С определение №30/19.01.18 г., САС, НО, 8 състав /персонално съдебният състав е същият, както при произнасянето по предходното въззивно частно дело/, е оставил без разглеждане постъпилата частна жалба, прекратил е производството пред себе си и е изпратил делото за разглеждане

от АСпНС. За да стори това, САС е преценил, че обвиняемият е обвинен за извършени престъпления в качеството му на народен представител, а поне що се касае до престъплението по чл.294,ал.1 НК,вменено на М., към момента на образуване на въззивното частно производство са влезли в сила изменения на НПК, като на основание чл.411 А,ал.1,т.4,б.А НПК компетентен за произнасяне вече е СпНС и респективно АпСНС. Изводът, според съда, не се променя от разпоредбата на §113,ал.1 от ПЗР на ЗИДНПК,публикуван в бр.63 от 04.08.17 г.на Д.в-к, тъй като тази алинея регламентира единствено разглеждането на делото в същинската му съдебна фаза и не касае контрол в досъдебното производство.

Въз основа на казаното е образувано В.Н.Ч.Д.34/18 г.по описа на АСпНС. С определение № 14/31.01.18 г., 3 състав на същия е прекратил делото пред себе си и е повдигнал процесната препирня за подсъдност. Мотивация за това свое поведение той е разкрил в постановка от ТР №5/16.01.14 г.,оповестено по ТД 5/13 г.на ОСНК на ВКС, според която е възприето, че специалните и общите правила на правораздаване „поначало не позволяват на прокурора или на съда да действат извън рамките на своята компетентност или да не я съобразяват в процесуалните си взаимоотношения..... процесуално недопустимо е съдия-докладчик в СпНС да връща дело на прокурор от районна или окръжна прокуратура, а прокурор от такава прокуратура да подава в АСпНС частен протест срещу връщането на делото.“ В тази връзка съставът на АСпНС е изложил съображения относно спецификите на конкретния случай- при него е налице незавършено въззивно производство по съществуването на изложените в частната жалба възражения, което е било заведено пред САС, доколкото породилото го произнасяне е на СГС.

Представителят на ВКП възприема тази теза и предвид незавършения второстепенен контрол върху акт на съд извън специализирания такъв, намира, че компетентен да извърши същия е именно САС.

Що се касае до споменатата промяна в законодателството,трябва да се уточни, че със ЗИДНПК, публикуван в бр.63 на Д.в-к от 04.08.17 г., в сила от 05.11.17 г., действително е приета т.4 на чл.411 А,ал.1 НПК, съгласно буква А на която на разглеждане от специализирания наказателен съд подлежат престъпленията по чл.294 НК, извършени от народни представители /интересуващото настоящи казус обвинение/. В тази връзка без съмнение обвинението на обвиняемия М. попада в новата категория, предмет на произнасяне от СпНС, съответно АСпНС. Съгласно §113 от ПЗР на обсъждания ЗИДНПК, неприключените до влизането в сила на този закон дела, чиято подсъдност се променя, се разглеждат от съдилищата, в които са образувани,а неприключените досъдебни производства се довършват от органите, пред които са висящи.

В сферата на пълния преглед на относимите към производството материали трябва да се отбележи, че е необяснимо защо логиката на състава на САС, изложена по-горе, относно необходимостта от разглеждане на въззивното производство от АСпНС, не е била приложена още по В.Н.Ч.Д.1468/17 г., образувано на 01.12.17 г., с произнасяне от 05.12.17 г.в насока на изпълнение на указания на този съд, нямащи нищо общо с дължимата подсъдност на делото; след като от 05.11.17 г.престъплението по чл.294 НК, извършено от народен представител, той или инак вече е било подсъдно на специализирания съд.

В светлината на изложената поредица от произнасяния и мнения този съд застъпва позицията, залегнала в определението на АСпНС, имайки предвид отличителните черти на настоящото производство. И това е така по следните съображения:

Последната законодателна промяна на НПК, с която на специализирания наказателен съд са прехвърлени за разглеждане дела за извършени престъпления, подсъдни на общите съдилища, не е нова за правото. Най-малкото, което може да се каже в този аспект, е, че в недалечното минало бяха създадени самите СпНС и АСпНС /действат от 01.01.12 г./. §9 от ПЗР на ЗИДНПК, обн.в Д.в-к,бр.13 от 11.02.11 г.,изм.и доп.в бр.61 от 09.08.11 г.,бр.19 от 06.03.12 г., съдържа в себе си правила за неприключените съдебни и досъдебни производства, висящи към започване на работа на новосъздадените съдилища пред общите такива. При прилагане на тези правила са възниквали въпроси, пораждащи процесуални проблеми.

Съдебната практика е преодоляла голяма част от тях по пътя на тълкуването на нормите. В този смисъл трябва да се посочи най-напред споменатото вече ТР №5/14 г.,постановено от ОСНК на ВКС по Т.Д. 5/13 г. Освен него има и множество еднопосочни произнасяния на върховната съдебна инстанция по наказателни дела, разглеждани в контекста на проблематика, близка до настоящия казус. Общо казано, те формулират обстоятелството, че съдът не е орган на досъдебното производство, осъществяващ функции по разследване, а единствените му правомощия на тази фаза са свързани със съдебен контрол в строго регламентирани в НПК процедури. Този контрол се осъществява от съда, който към съответния момент се явява родово и местнокомпетентен да се произнася по силата на влезлите в сила правила за подсъдност. В такъв ред на мисли направените изводи са в насока на дължимо произнасяне от страна на СпНС, респективно АСпНС, а не от общите съдилища.

Тук трябва да се направи едно съществено разграничение между заявеното в принципен план и спецификата на процесния случай. Съдебните актове, постановени по отделни дела, касаят провеждането на една цялостна съдебна процедура, предвидена по закон в хода на досъдебното производство, без нейно разкъсване в процеса на протичането ѝ, с оглед променено законодателство. Принципиният подход в случаи като последния, който поначало личи от съдържанието на разпоредбите в преходните и заключителни части на законите за изменение и допълнение на процесуалния наказателен закон, е,че започналите по определен ред в определена процедура производства се довършват по същите ред и процедура. Целият §13 от ПЗР на ЗИДНПК впрочем, в сила от 05.11.17 г.,е в подкрепа на изказаното становище.

Именно случай като последния посочен предоставя настоящият казус, макар и в него да не се наблюдава възможност за директно произнасяне с оглед съдържанието на ал.1 или 2 на цитирания току-що параграф. Както вече бе разяснено, по време на първоинстанционното разглеждане в процедура по чл.72 НПК, несъмнено компетентен да се произнесе е бил СГС, както и той е сторил. Твърдяната некомпетентност на САС се корени в обстоятелството,че към момента на образуване на въззивното производство пред този съд, процедура като процесната- за извършено престъпление по чл.294 НПК от народен представител- вече е с променена подсъдност на СпНС, съответно на АСпНС. Следователно, продължава САС, тъй като ал.1 на §13 има предвид само делата, които се разглеждат пред съдилищата по съществуващото на вменената престъпна деятелност /такова е принципното тълкуване на текста/, компетентен да се произнесе е АСпНС.

Този съд би разсъждавал на подобна плоскост при положение, че идеше реч за иницирано тепърва съдебно произнасяне в конкретна процедура на досъдебна фаза, а не за разглеждане на започнала по силата на определени правила процедура пред определен съдебен орган, която да се финализира по нововъведени такива. Тезата на САС влиза в противоречие с единствения акт, който е задължителен за спазване, без значение от съгласието по неговите постановки или не, и това е неколкократно коментираното тълкувателно решение на ОСНК. Без да цели повторение на

аргументацията, изложена от АСпНС, ВКС в този му състав ще отбележи, че ако се съгласи с доводите на апелативния общ съд, това би означавало да потвърди отреченото от ОСНК извеждане на недопустимост /макар разгледана в различен план, тя е релевантна и понастоящем/ в едно и също производство да се прилагат едновременно и общи, и специални правила от една страна. От друга- да липсва съобразяване на правилата в процесуалните взаимоотношения,като състав на АСпНС се произнася извън своята компетентност както по акт на СГС, който е общ съд и именно неговото определение е предмет на ревизия, така и косвено- по инициращото това производство искане на представител не на специализираната, а на обща прокуратура- СГП.

В този аспект може да бъде обмисляно и становището на представителя на ВКП за незавършен въззивен контрол върху акт на СГС, компетентен за който да се произнесе е съответният общ втростепенен съд-САС, независимо от момента на образуване на производството пред него. Само по този начин ще бъде законосъобразно довършена започнала по силата на стари процесуални правила процедура, чието нарочно уреждане не се съзира в разглежданите предписания на ПЗР на ЗИДНПК.

По изложените съображения настоящото съдебно производство следва да бъде изпратено за решаване на делото по съществото на процесната процедура от САС. Ето защо Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ИЗПРАЩА прекратеното от Апелативния специализиран наказателен съд Ч.Н.Д.34/18 г. за решаване от АС-София.

Определението е окончателно.

Препис от настоящото определение да се изпрати на Председателя на АСпНС за сведение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1/

2/